

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Α' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Εισηγήτριες: Ντίνια Μαρία

Ημερομηνία: 25-1-26

Κείμενο 1

Οι έφηβοι εγκαταλείπουν το σχολείο

Εισαγωγικό σημείωμα : Το παρακάτω διασκευασμένο άρθρο υπογράφεται από τη Βίκυ Κατεχάκη και έχει δημοσιευθεί στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 28 Ιουλίου 2017. Αναφέρεται στους λόγους που οδηγούν τους μαθητές να εγκαταλείπουν το σχολείο, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα.

1. «Ένα πρωί ξεκίνησα να πάω στο σχολείο και, όσο πλησίαζα, ένιωθα τα πόδια μου να τρέμουν και την καρδιά μου να χτυπά δυνατά. Ήθελα να βάλω τα κλάματα. Δεν ήταν ότι ήμουν αδιάβαστος. Αυτό που φοβόμουν ήταν η ώρα του διαλείμματος. Εκείνη την ώρα υπάρχει πάντα ο χρόνος να συγκρίνω τον εαυτό μου με άλλους εφήβους και την οικογένειά μου με άλλες οικογένειες. Δεν άντεχα να το ζω άλλο αυτό κάθε μέρα. Με έπνιγε».

2. Ο 17χρονος Δημήτρης αποφάσισε να καλέσει τη Γραμμή της Μονάδας Εφηβικής Υγείας, αναζητώντας βοήθεια από τους ειδικούς. Λίγο μετά, αφότου έληξε η σχολική περίοδος, σκέφθηκε ότι θα του ήταν πιο εύκολο να μιλήσει για το πρόβλημα που αντιμετώπιζε τους τελευταίους μήνες να αρνείται το σχολείο. Η περίπτωση του, ωστόσο, δεν είναι η μοναδική, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της Μονάδας Εφηβικής Υγείας της Β' Παιδιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ του Νοσοκομείου Παιδών ένα ποσοστό περίπου 10% των Ελλήνων μαθητών αποφασίζει, έστω και για κάποια περίοδο, να εγκαταλείψει το σχολείο.

3. «Η απόφαση αυτή συνήθως έρχεται σταδιακά. Πολύ συχνά συνδέεται με την υπερβολική ενασχόληση του μαθητή με τον υπολογιστή και το Διαδίκτυο, ενώ άλλες φορές έχει να κάνει με τον εκφοβισμό που υφίσταται στο σχολείο», αναφέρει η επιστημονική υπεύθυνη της μονάδας, τονίζοντας πως στις περισσότερες περιπτώσεις η άρνηση συνδέεται και με το οικογενειακό περιβάλλον. «Η μαθησιακή διαδικασία είναι μια συναισθηματική διαδικασία, οπότε ένα παιδί που αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα στο σπίτι έχει το μυαλό του συνεχώς εκεί».[...]

4. «Η σχολική άρνηση ξεκινάει συνήθως από το Γυμνάσιο, ωστόσο τα περισσότερα περιστατικά που φθάνουν εδώ αφορούν κυρίως μαθητές Λυκείου», αναφέρει ψυχολόγος που συνεργάζεται με τη μονάδα. «Συνήθως η πρώτη απάντηση στο γιατί το κάνουν είναι : «βαριέμαι». Οι έφηβοι χρησιμοποιούν συχνά αυτό το ρήμα, γιατί σε αυτό συγκεντρώνουν όλα τα συναισθήματά τους. Και η θλίψη είναι «βαριέμαι» και ο θυμός είναι «βαριέμαι». Με το πέρασμα του χρόνου, συζητώντας μαζί τους, αναδεικνύονται οι πραγματικοί λόγοι για τους οποίους αρνούνται τη σχολική διαδικασία».

5. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της μονάδας, το 60,9% των περιστατικών αφορά αγόρια. Η μέση ηλικία είναι τα 15,1 έτη, ενώ ως προς το προφίλ των γονέων το 50,8% έχει λάβει ανώτατη εκπαίδευση.[...]

Προληπτικές παρεμβάσεις

Η σχολική άρνηση, εκτιμούν οι επιστήμονες της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παίδων, αυξάνει τον κίνδυνο οριστικής διακοπής της φοίτησης. Γι' αυτό τονίζουν πως το «κλειδί» είναι να δοθούν κίνητρα δημιουργικότητας μέσα από την εκπαίδευση. Είναι σημαντική η ανάγκη σχεδιασμού προληπτικών παρεμβάσεων τόσο στο περιβάλλον του σχολείου όσο και σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο, με έμφαση στην ενδυνάμωση των γονέων στη χώρα μας.

Κείμενο 2

Οι Επισκέπτες

Εισαγωγικό σημείωμα : Το κείμενο προέρχεται από το μυθιστόρημα της Διδώς Σωτηρίου(1909-2004) «Οι Επισκέπτες»: Εκδόσεις Κέδρος, 1979.

1. Από μικρό παιδί ένιωθα μια φλόγα να με καίει. Ήθελα να εκφραστώ, να γράψω. Πώς όμως; Γράμματα δεν ήξερα. Ως τα οχτώ μου χρόνια, όπως σου είπα, αγνοούσα και αυτό το αλφάβητο. Κανείς απ' τους υπεύθυνους για την αγωγή μου δεν είχε διάθεση να ικανοποιήσει τη λαχτάρα που ένιωθα για τα γράμματα. Παρακάλεσα κάποτε την άλλη φυλακισμένη, τη μητέρα μου, να μου δείξει αυτή τα λίγα γραμματάκια που ήξερε. Η καημενούλα έκανε προσπάθεια ν' ανταποκριθεί. Άρχισε από το «Άγιος ο Θεός, άγιος ισχυρός ... ». Αυτό το ελάχιστο που μπόρεσε να μου δώσει το άρπαξα και από τότε μόνη μου επιδόθηκα με το ζήλο εφευρέτη, γιατί πραγματικά εφεύρισκα όσα εκείνη δεν ήξερε να μου εξηγήσει. Αυτό ήταν το πρώτο μου ξεκίνημα, μια και ο πατέρας μου και ο αδελφός μου που είχαν φοιτήσει στα μεγαλύτερα Κολέγια και Πανεπιστήμια της Ευρώπης, ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν να ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού. Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι!

2. Ωστόσο, μια φορά που ζήσαμε για λίγες μέρες με τον πατέρα μου στην εξοχή και δεν είχε πώς να περάσει την ώρα του, το βρήκε διασκεδαστικό να μου δείξει να διαβάζω ιταλικά. Ήταν σίγουρος πως δε θα καταλάβαινα και πολλά πράγματα. Εγώ όμως άνοιξα μάτια και αυτιά και όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου και ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό. Από κει και πέρα τη γλώσσα την έμαθα με τη βοήθεια μιας «Μεθόδου εκμαθήσεως της Ιταλικής γλώσσας», που την ανακάλυψα στη βιβλιοθήκη. Από τη μια σελίδα είχε το ιταλικό κείμενο και από την άλλη την ελληνική εξήγησή του. Ανασκουμπώθηκα λοιπόν και άρχισα το επίμονο και τόσο απολαυστικό έργο της αυτομόρφωσης. Η χαρά και η ικανοποίησή μου ήταν τόση, θαρρείς και είχα ανακαλύψει χρυσωρυχείο ...

3. Αυτή η τόσο θερμή προσήλωσή μου στο διάβασμα φυσικό ήταν να με κάνει να παραμελώ το μισητό εργόχειρο, πράγμα που δυσaráεστησε τη μητέρα και τη γιαγιά μου. Πού

ακούστηκε κορίτσι να παρατάει το εργόχειρο για διαβάσματα! [...] Έτσι τα διαβάσματα γίνονταν κρυφά σαν να έκανα κάποια κακή πράξη. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποιοι είναι σύμφωνα με το κείμενο 1 οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους οι έφηβοι εγκαταλείπουν το σχολείο ; (60 – 70 λέξεις)

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να απαντήσεις με την ένδειξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) στις παρακάτω προτάσεις που αναφέρονται σε θέσεις της συντάκτριας του κειμένου:

- α. Στο κείμενο παρουσιάζονται οι απόψεις δύο εφήβων που θέλουν να εγκαταλείψουν το σχολείο.
- β. Σύμφωνα με στοιχεία της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Νοσοκομείου Παιδών το οικογενειακό περιβάλλον σε ποσοστό 10% στηρίζει την απόφαση των εφήβων να εγκαταλείψουν το σχολείο.
- γ. Η σχολική άρνηση αφορά αποκλειστικά μαθητές γυμνασίου.
- δ. Η αρθρογράφος προβληματίζεται για τα ποσοστά της σχολικής διαρροής και θεωρεί αναγκαίες τις παρεμβάσεις τόσο στο σχολικό όσο και στο οικογενειακό περιβάλλον.
- ε. Το ρήμα «βαριέμαι» έχει συναισθηματική απόχρωση σύμφωνα με την αρθρογράφο.

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α) Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας επιλέγει το γ ρηματικό πρόσωπο για να μεταφέρει τις απόψεις των επιστημόνων της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παιδών . Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα της επιλογής αυτής ; (μονάδες 9).

Β) Στην ίδια παράγραφο του κειμένου στο απόσπασμα : «Η σχολική άρνηση, εκτιμούν οι επιστήμονες της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παιδών, αυξάνει τον κίνδυνο οριστικής διακοπής της φοίτησης» να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης και να το μετατρέψετε στην αντίθετη της (μονάδες 6)

ΘΕΜΑ Β (μονάδες 30)

Στο κείμενο προβάλλονται ως αιτίες που οδηγούν τους εφήβους να εγκαταλείπουν το σχολείο η εξάρτηση από το διαδίκτυο και ο σχολικός εκφοβισμός. Να γράψεις ένα άρθρο 200- 250 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα στο οποίο θα παρουσιάσεις κάποια από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι έφηβοι εκτός από τα προβλήματα που αφορούν το σχολείο .

ΘΕΜΑ Γ (μονάδες 20)

Να εντοπίσεις στο παρακάτω χωρίο του Κειμένου 2 δύο σχήματα λόγου που αποτυπώνουν την ανάγκη της ηρωίδας για γράμματα και να σχολιάσεις τη λειτουργία τους.

«Εγώ όμως άνοιξα μάτια και αυτιά και όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου και ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό. Από κει και πέρα τη γλώσσα την έμαθα με τη βοήθεια μιας «Μεθόδου εκμαθήσεως της Ιταλικής γλώσσας», που την ανακάλυψα στη βιβλιοθήκη. Από τη μια σελίδα είχε το ιταλικό κείμενο και από την άλλη την ελληνική εξήγησή του. Ανασκουμπώθηκα λοιπόν και άρχισα το επίμονο και τόσο απολαυστικό έργο της αυτομόρφωσης. Η χαρά και η ικανοποίησή μου ήταν τόση, θαρρείς και είχα ανακαλύψει χρυσωρυχείο ...»

ΘΕΜΑ Δ (μονάδες 15)

Σε 100-150 περίπου λέξεις να ερμηνεύσεις σύμφωνα με τα νοήματα του Κειμένου 2 τη στάση του πατέρα στο ζήτημα της εκπαίδευσης της κόρης του .

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ Α ΛΥΚΕΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ένας από τους από τους κύριοιότερους λόγους για τους οποίους ο έφηβος εγκαταλείπει το σχολείο σχετίζεται με το γεγονός την υπερβολικής ενασχόλησης του με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και το διαδίκτυο . Επίσης σημαντικός λόγος αποτελεί και το γεγονός ότι μπορεί να βιώνει εκφοβισμό στο σχολείο. Τέλος , η άρνηση του νέου προς το σχολικό περιβάλλον συνδέεται με την οικογένειά του . Συμβαίνει συχνά ένα παιδί που αντιμετωπίζει προβλήματα στο σπίτι να είναι συγκεντρωμένο σε αυτά με αποτέλεσμα να αποσπάται από το σχολείο .

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Σωστό

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α) Με τη χρήση του γ ρηματικού προσώπου ο συγγραφέας αποστασιοποιείται από τα γραφόμενα του . Συγκεκριμένα , με τρόπο αντικειμενικό και ουδέτερο παρουσιάζει τις απόψεις των επιστημόνων σχετικά με το φαινόμενο που εξετάζει .Το κείμενο αποκτά εγκυρότητα και χαρακτήρα αμερόληπτο . (μονάδες 9)

β) Στη συγκεκριμένη περίοδο λόγου η σύνταξη είναι ενεργητική . Η μετατροπή της σε παθητική σύνταξη έχει ως εξής:

«Από τη σχολική άρνηση , εκτιμάται από τους επιστήμονες της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παίδων , αυξάνεται ο κίνδυνος οριστικής διακοπής της φοίτησης.»
(μονάδες 6)

ΘΕΜΑ Β (μονάδες 30)

Τίτλος : Τα προβλήματα του σύγχρονου νέου

Πρόλογος : Η νεολαία στο σύγχρονο κόσμο είναι επιφορτισμένη με μια σημαντική αποστολή, το γεγονός ότι ως κληρονόμοι αυτού του κόσμου, οφείλουν να εμφορούνται από ένα νέο όραμα ζωής, που να εμπνέει αισιοδοξία για τη δημιουργία ενός καλύτερου μέλλοντος. Ως φορείς ανθρωπιστικών αξιών και κοινωνικών αλλαγών αλλά και ως ένθερμοι υποστηρικτές νέων ιδεών και ρευμάτων, έχουν τη δύναμη να πραγματώσουν το όνειρο

αυτό. Όμως, σε μια δύσκολη, απαιτητική και αντιφατική εποχή, όπως η σημερινή, το χρέος τους αυτό γνωρίζει πολλά εμπόδια και προβλήματα. Η σύγχρονη εποχή, μολονότι προσφέρει πλήθος δυνατοτήτων και ευκαιριών στους νέους, τους υποχρεώνει ταυτόχρονα να βρίσκονται διαρκώς αντιμέτωποι με έντονα προβλήματα, τα οποία παρουσιάζονται ακολούθως

Κυρίως θέμα :

- Η κρίση της οικογένειας (απουσία επικοινωνίας, υπερπροστασία, άκριτος φιλελευθερισμός κ.ά.) που, αφενός, δε βοηθά το νέο να ωριμάσει και να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες της ζωής και, αφετέρου, προκαλεί προβλήματα ένταξης στα νέα άτομα (δυσκολία κοινωνικής προσαρμογής - ομαλής κοινωνικοποίησης, αρνητικός κομφορμισμός).
- Η δυσχερής επαγγελματική αποκατάσταση, η ανεργία, η υποαπασχόληση και η ετεροαπασχόληση καθιστούν δυσοίωνη την επαγγελματική και κοινωνική καταξίωση.
- Η κυριαρχία του καταναλωτικού προτύπου: σε σκοπό ζωής του σύγχρονου ανθρώπου έχει αναχθεί ο υλικός ευδαιμονισμός (ψεύτικες μορφές ευτυχίας, υποδούλωση στα υλικά αγαθά).
- Η κρίση των ηθικών αξιών, η παρακμή των ιδανικών, η προβολή αρνητικών προτύπων, το χρησιμοθηρικό πνεύμα της εποχής δημιουργούν ιδεολογική σύγχυση και αποπροσανατολίζουν τους νέους, που μοιάζουν να παραπαίουν χωρίς πυξίδα στη ζωή τους (έλλειψη υγιούς προσανατολισμού).
- Η δυσκολία ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και καλλιέργειας: η έλλειψη κατανόησης και υγιούς κοινωνικότητας, το επικοινωνιακό χάσμα, η αδιαφορία και η καχυποψία επιτείνουν τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση, η οποία βιώνεται εντονότερα στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Η ζωή στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις επιφέρει ψυχολογικά προβλήματα (λ.χ. άγχος, ανασφάλεια, κόπωση, πλήξη), ωθεί σε υποκατάστατα ευφορίας, όπως τα ναρκωτικά και το αλκοόλ, ενισχύει τη μελαγχολία, την αδιαφορία, το μηδενισμό και τις τάσεις αυτοκαταστροφής. Επίσης, στα αστικά κέντρα σημειώνεται έντονη παραβατική δράση στην οποία παρασύρεται κάποια μερίδα της νεολαίας (βία, έγκλημα, αναρχία) και η συνεπαγόμενη περιθωριοποίηση τους.
- Η διάσταση στις σχέσεις των γενεών, οι αλληλοκατηγορίες νέων και ώριμων και οι επιπτώσεις αυτού του χάσματος δε συνιστούν κλίμα σύμπνοιας και συνεργασίας για τη νέα και παλαιά γενιά.
- Η όξυνση των πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων (π.χ. αδικίες, ανισότητες, αναξιοκρατία, νεποτισμός, υποκρισία πολιτικών, ασυνέπεια ενηλίκων), η κομματικοποίηση

μαθητών και φοιτητών και η αποστασιοποίηση του ατόμου (απολιτικοποίηση) από τα πολιτικά και τα κοινωνικά δρώμενα δημιουργούν την εικόνα μιας κοινωνίας που απεγνωσμένα ζητά την ισορροπία.

- Η απομάκρυνση από τις παραδόσεις, ο ξενομανής πιθηκισμός εγείρουν το αίτημα του εθνικού αυτοπροσδιορισμού.
- Οι πόλεμοι του παραλόγου, η διαρκής απειλή της ειρήνης, το οικολογικό αδιέξοδο σφίγγουν τον κλοιό της δυσφορίας που αγκαλιάζει τον πλανήτη.

Επίλογος :

Επομένως, επειδή οι νέοι αποτελούν τη ζωντανή προέκταση του παρόντος, το μέλλον της ανθρωπότητας και το μέσο για τη συνέχιση της ζωής, κρίνεται απαραίτητο να αντιδρούν στα «κακώς κείμενα», να καταγγέλλουν αυθαιρεσίες, να στηλιτεύουν τη σήψη της κοινωνίας, να έχουν επαναστατική και αγωνιστική διάθεση, να διαθέτουν μαχητικότητα και δυναμισμό. Στην ουσία, να παλεύουν για τη δημιουργία ενός ειρηνικού, ελεύθερου, ισότιμου, δημοκρατικού, δίκαιου κόσμου, έχοντας πάντα κατά νου πως αυτοί θα ζήσουν τα χρόνια που έρχονται και, γι' αυτό, είναι προτιμότερο να διαμορφώνουν το μέλλον παρά να το υπομένουν.

ΘΕΜΑ Γ (μονάδες 20)

(Η επιλογή των σχημάτων λόγου είναι ενδεικτική. Ο / Η μαθητής / τρια μπορεί να κάνει διαφορετικές επιλογές)

- «όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου»: η μεταφορά αποδίδει με γλαφυρό και παραστατικό τρόπο την έντονη επιθυμία της ηρώιδας για μάθηση και δείχνει ότι είναι έτοιμη να δεχτεί τον νέο κόσμο που ανοίγεται μπροστά της.
- «ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό»: η παρομοίωση αποτυπώνει τον ζήλο της ηρώιδας για γνώση που συνιστά για την ύπαρξή της πηγή ζωής.

ΘΕΜΑ Δ (μονάδες 15)

Ο πατέρας αρνείται τη μόρφωση της κόρης του («ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν να ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού»),. Η στάση του αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί αντιφατική :

- το αναμενόμενο θα ήταν να είναι ένας άνθρωπος ανοιχτόμυαλος, προοδευτικός που θα έχει απορρίψει αναχρονιστικές απόψεις
- θα περιμέναμε να έχει ενστερνιστεί και υιοθετήσει ιδέες που προσιδιάζουν σε ένα καλλιεργημένο άτομο

Η στάση του θεωρείται υποκριτική :

- ο ίδιος και ο γιος του είχαν εξαιρετική μόρφωση
- προβαίνει σε διακρίσεις ανάμεσα στα δυο παιδιά του

στόχος
φροντιστήρια

- αναπαράγει στερεότυπα της εποχής για την κατωτερότητα της γυναίκας («Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι!»).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΣΤΟΧΟΣ